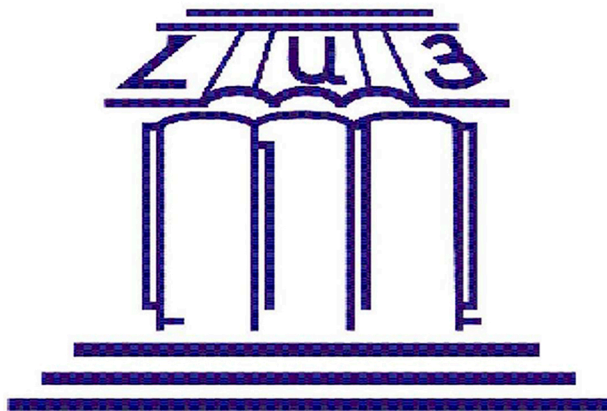

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՀԱՅԱՍՏ. ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀ. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Պրոլետարներ բոլոր լերկրների, միացե՛ք.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ	ԼՈՒՍԱՎԴՐՈՒԹՅԱՆ	ԳԼԽԱՎՈՐ
№ 11	ՎԱՐՋՈՒԹՅՈՒՆ	№ 11

Յ Ա Ր Ա Յ Ն Ի Ս

Թարգմ.՝ ՍԻՄԱԿ.

ՎՈՒԿՈՎ

ԱԳԻՏ-ՊԻՅԵՍ 1 ԳՈՐԾՈՂ.

891.71-3 7/2 91

ՔԱՐԱՅՆԻՈՒ

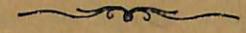
891.71-2

ՎՈՒԿՈՎ

ԴՐԱՄԱՏԻՔԱԿԱՆ ԵՏՅՈՒՂ ՄԵԿ ԳՈՐԾ.

Ռուս. թարգմ. ՄԻՄԱԿ

ՍՐԵՄՏԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԳԱՐԱՆ

«Վոլկի ագարակը, ագարակի բակը. ձախ կողմը բնակարան,
աջ կողմը այլ շենքեր ու մի քանի բփեր: Բակի մեջ տեղը խո-
տի գեղ: Չորս կողմը անտառ: Պայծառ ուր է:

ՏԵՍԻՆ I.

ՎՈՂԿՈՎ.—Հրացանն ուսից կախ—մյուս կողքից կախված է
մի պայուսակ. Եբա Ուզալս, Վալդեմար:

ՈՒԳԱԼՍ.—Սրտանց ընդունելությանդ համար շնորհակալ
եմ, Վոլկով: Շնորհակալ եմ և քեզից, տանտիրուհի, շնորհակալ
եմ ձեր աղ ու հացի համար: Այժմ կրկին կարող եմ անտառում
յերկար ժամանակ ապրել: Այնտեղ ինձ վոչ մի հալածող շուն չի
կարող բռնել: Յերբ կարիք կլինի, նորից բարեփութիւ կգամ քեզ
մոտ, Վոլկով:

ՎՈՂԿՈՎ.—Համարձակ արի, բարեկամս:

ՈՒԳԱԼՍ.—Մենք բոլորս ճանաչում ենք քեզ: Թեյեմ գու-
մեր շարքերի մեջ չես, բայց ցերեկով քեզ մոտ գալը նույնքան
անվտանգ է, վորքան գիշերով մութ անտառ մտնելը: Քեզ վրա
հույս դնել կարելի չէ, դու ամենքին կողոնես ու կաշտապանես
փայլուն կոճակներից: Դու մերը պետք է դառնաս. յես կխնդրեմ
վոր քեզ ընդունեն մեր մեջ:

ՎՈՂԿՈՎ.—Այո, այո,—շարունակ դեպի ձախ գնա—շուտ
տեղ կհասնես: Իսկ մենք կգնանք մյուս կողմը: Հնձվորներին հա-
մար յես բան եմ տանում:

ԵԲԱ.—Եդ ի՞նչ հնձվորներ ես հնարել դու:

ՎՈՂԿՈՎ.—Նա, ի՞նչ է:

ՈՒԳԱԼՍ.—Գիտեմ, գիտեմ... դե, մնաք բարեմ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—(Շանը հիս է տալիս նրա վրա) հը՛ս, հը՛ս,
հը՛ս...

ՈՒԳԱԼՍ.—Ինչո՞ւ ես եղպես անում, ա՛յ տղա:

ՎՈՂԿՈՎ.—Վալդեմար, ի՞նչ քամի փչեց խելքիդ: Չես ամա-
չում, վոր հյուրին եղպես ես ճամբու դնում:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Նա ի՞նչ հյուր է... մուրացկան է:

ՎՈՂԿՈՎ.—Եդ մեմից ես եղպես բաներ սովորել: Դու չա-
փըդ չես ճանաչում ա՛յ: Իսկո՞ւյն ներողություն խնդրի:

11-242019/1

№ 1584

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Ձե, յես չեմ գնա ներողութիուն խնդրելու: Մայրիկն ինքն ասաց, վոր նա մուրացկան է: Նա նույն իսկ թիթեղե տուփն ինձ չափեց (վազում ե մոր մոտ):

ՈՒԳԱԼՍ.—(Կապոցը կապում ե—զնալով) Տես, Վոլկով, յերեխադ քեզ նման չե: Ենպես լինի մի վորձանք չբերի:

ՏԵՍԻԼ II

Նույն, առանց Ուզալսի

ՎՈԼԿՈՎ.—Վաղեման, արի ետեղ:

ԵՖԱ.—Ի՞նչ ես ուզում յերեխիցը. յերբ դու եղպես հանգիստավոր կերպով ասում ես. «Վաղեման արի ետեղ», դրանից վոչ մի լավ բան չի կարող դուրս գալ: Եդ մուրացկանի պատճառով յերեխաս պետք ե ստիպված լինի տանել քո կոպիտ խրատները: Բացի յերեխին ծեծելուց դու ուրիշ կրթութիւն չգիտես: Եդ ի՞նչ ե: Դա ել քո կարծիքով «ժամանակի նոր վոզիւն ե»: Եդ ես սովորեցնում ձեզ հետեղ—անտառում—ժողովների ժամանակ:

ՎՈԼԿՈՎ.—Ե՛հ, դու ինչ ես հասկանում:

ԵՖԱ.—Հա, հա, յես հիմար եմ, յես վոչինչ չեմ հասկանում: Մենակ դու յես խելոքը. Դու միայն մեր կարողութիւնը վատնել գիտես, եդ քո կուսակցութեան պատճառով շուտով իմ հայրական ժառանգութիւնից վոչինչ չի մնալ: Ձեր ամբողջ իմաստութիւնը հենց եդ ե: Դո՛ւրով ու բաժակով ջուր եք լցնում եգ ազահ բերանները: Դուք ուզում եք ունեւորների վերջին բարձն ել խլել, ուզում եք մեր տները տալ ինչ վոր իվանի, Պետրոսի, Ակորի—միայն թե շարունակ տանեք: Որը ճաշին թալան ե: Թո՛ղ գան, թո՛ղ թալանեն նրանք:

ՎՈԼԿՈՎ.—Լո՛ւր—(բարկացած, հրացանը գեղձովն ե օտարիս):

ԵՖԱ.—Խփիւր, խփիւր կնոջդ ու վորդուդ: Ա՛խ դու անխելք զուլի, վայրենի գազան. Դե ապացուցիր, վոր ինչ ել վոր լինի, դուք մարդկային կյանքը կկանոնավորեք: Բավական ե, վոր մեկը դիպչի ձեր վայրենի մտքին կամ ճշմարտութիւնը ասի ձեր ճակատին, և դուք պատրաստ եք կենդանի մարդուն պատառ պատառ անել: Ե՛հ, հենց դու ինքդ ել եդ տեսակետից...

ՎՈԼԿՈՎ.—(Շօապ հանգստացած) Բայց յես իսկի չեյի յել մտածում հրացանը դեպի ձեզ... Յեզ չեյի մտածել... յես հենց ենպես հրացանը խլեցի: Ե՛հ, ինչո՞ւ յես ինձ միշտ բարկացնում

ե... Ե՛բա... Ե՛բա (հրացանը դնե ե գցում յեվ գրկում Երայիմ. Վաղեմանը գրկում ե հորը):

Երա.—Ա՛յ դու չար: Հիշում ես, մի անգամ ել հրացանդ եղպես խլեցիր, և տրաքեց:

ՎՈԼԿՈՎ.—Վոչինչ մի ասիր, վոչ մի բան, սիրելիս.—դու ես ժամանակ իմս դարձար: Յես շատ շուտ եմ զայրանում. բայց միթե յես անարդար եմ լինում: Ինչո՞ւ յես դու ինձ բարկացնում, սիրելիս: Դու չարաչար սխալվում ես—նրանք ճշմարիտ են, նրանք...

Երա.—(Ծիծաղելով) Այո՛ միայն ինքներդ եք ամենալավերը:

ՎՈԼԿՈՎ.—Բայց սիրելիս, յես դեռ նրանց թվին չեմ պատկանում: Յես դեռ շատ քիչ բան գիտեմ, վոր կարողանամ նրանց հավասարվել: Յես դեռ քիչ՝ զարգացում ունիմ, դրա համար ել ինձ դեռ չեն ընդունում:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Հայրիկ, իմ սիրելի հայրիկ, դու ամենքից ուժեղ ու ամենքից լավն ես.—դու ամենքից լավ ես հրացան արձակում, դու հարյուր քսան քայլի վրա անգլի ուզիլդ գլխին ես խփում: Բոլորը քեզնից վախենում են, և վոչ մի գորշ վերարկու քեզ չի կարող ձեռք տալ. դու պիտի ղեկավար լինես:

ՎՈԼԿՈՎ.—Ետեղ բոլորը հավասար են, զավակս. այնտեղ տեր ու ծառա չկա. նրանք բոլորը յեղբայրներ են ու նրանք բոլորը ազատութեան զինվորներ են:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Բայց վոչ այդ մուրացկանը: Նա զինվորական փայլուն կոճակներ ու հրացան չունի. յես չեմ ուզում նրա յեղբայրը լինել:

ՎՈԼԿՈՎ.—Փայլուն կոճակները մեզ հարկավոր չեն, բայց հրացաններ մենք ձեռք կրեիրենք:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Հայրիկ, ինձ համար ել հրացան ճարիր:

ԵՖԱ.—Ի՞նչ դատարկ բաներ ես դուրս տալիս: Հո չի՞ կարելի յերեխայի ձեռքը հրացան տալ, վոր ինքն իրեն գնդակահարի: Դու նրան ամենավին չես խղճում.

ՎՈԼԿՈՎ.—Դե, Երա, դու չգիտես, թե յես ինչպես եմ խղճում նրան: Նա մեր միտումնաւորն է. դու, սա և մեկ ել նա՛ յերկար ժամանակ մեր ակընկալած...

ԵՖԱ.—Ազատութիւնը: Այո՛, յես գիտեմ, վոր դու մեծ անհամբերութեամբ սպասում ես նրան: Բայց քո ինչի՞նչ ե պետք: Միթե դու ամեն բան չունես:

ՎՈՂԿՈՎ.—Բայց այնուամենայնիվ յես տեսնում եմ շրջապատող սոսկումը, Ա՛յ, հենց եղ մուրացկանը... նա սուաջ ապրում եր բավականության մեջ, յերջանիկ եր, իսկ այժմ...

ԵՖԱ.—Բայց՞ քո ի՞նչ գործն եւ ի՞նչո՞ւ յես խառնվում ուրիշների գործերին: Ո՛վ ե խնդրում քեզ: Յերեվի նրանք իսկի քեզ չեն ել ուզում, քանի վոր մինչեւ այժմ չեն ընդունում: Ավելի լավ ե քո ընտանիքի մասին հոգաս: Խոսքով դու մեզ սիրում ես, բայց իսկապես դու կարող ես փոխանակել մեզ ինչ վոր ազատության հետ: Մենք կկործանվենք. մի աստված իմ, աստըված: Եղ լավ չե, սիրելիս, լավ չե: Բայց յես այդ թույլ չեմ տալ. դու եղ բոլորն ինձ գայրացնելու համար ես անում...

ՎՈՂԿՈՎ.—Ամեն բան լավ կլինի, սիրելիս, միայն ինքդ լավը յեղիր:

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.—Մայրիկ, մի վախենար, հայրիկը մեզ սիրում ե, նա շատ լափեւ ե. նա ինձ իր հետ սարը կտանի:

ԵՖԱ.—Վեր սարը: Այս յերեխան ամեն բան գիտե, իսկ յես չգիտեմ: Սակայն յես գնում եմ անտառ—կովերին նայելու:

ՎՈՂԿՈՎ.—Այո, այո (կապոցը վերցնում ե):

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.—Յես գալիս եմ քեզ հետ. յես ուզում եմ. յես արդեն յեղել եմ...

ԵՖԱ.—Դու պետք ե ֆնատ.—տանը վոչ վոք չկա. պապը քեզ զանակ կտա:

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.—Հա, զանակ կտա. Փիլիպոսը քսակ ունի. յես ել եմ քսակ ուզում. ապելի լավը, մեծը.—այ ինչպես մեծ մարդիկ ունին. չե՞ վոր յես նրանցից մեծ եմ:

ԵՖԱ.—Բայց նա քեզանից հարուստ ե. մենք վերտեղից ճարենք եւ տեսակը:

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.—Յես ել եմ ուզում հարուստ լինել: Յես ուզում եմ ունենալ այն ամենն, ինչ վոր վոչ վոք չունի: Վոչ նա, վոչ ուրիշները:

ՎՈՂԿՈՎ.—Հանգստացիր զավակս: Եղ լավ չի:

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.—Բայց յես ուզում եմ:

ՎՈՂԿՈՎ.—Դու կֆնաս տանը:

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.—Բարկացած ոտք գետն ե խփում: Յերբ հայր ուզում ե ձեռնով գրկել երա ուսերը, եւ ամենեվից յի օտարմում: Վոկովը հրում ե ցրան: Երան օյում, համբարում ե վաղեմաբ, իսկ սա հրում ե ցրան):

ՏԵՍԻԼ III

Վաղեմաբ մեմակ:

Բայց յես ձեռք կբերեմ այնպիսի բաներ, վոր վոչ Փիլիպոսն ունի ե վոչ ել վոչ վոք: Յես արդեն փոքրիկ չեմ: Յես ուզում եմ բոլոր յերեխաների գլխավորը լինել, թեեւ միքանիսից փոքր եմ: Դեռ սպասեցեք: Բոլորը կղարմանան, յերբ վոր կիրականորը ծխախոտը բերնիս կգրտանեմ... Փող պետք ե ճարել: Եւ մուրացկանը չուզեց թիթեղի տուփը ինձ տալ—թութունի համար պետք կգար: Սուլթանին յես մի որ հիս կտամ նրա վրա: Թող մի յերեվմ: Մայրիկն ել ե ասում, վոր նա ֆնասակար մարդ ե, թափառում ե անտառում: Ե՛, ի՞նչ, եղ մեծերը կարծում են, թե մենք չզիտենք նրանց գործերը: Հայրիկս ինձ հետը չի տանում, բայց այնուամենայնիվ յես յեղել եմ նրանց ժողովներում: Պահապանի մոտով թաղուն ենպես անցկացա, վոր ինձ վոչ վոք չտեսալ: (Հեռվում լսվում ե հրացանի ձայն) Լսիր, այ այնտեղ կրակում են... այ իլի յերկու տնգամ. դա նշան ե, վոր պետք ե զգուշ լինել ե նրանք փոխադրվում են ուրիշ տեղ: Նրանք բոլորը զգուշ սողում են—շտապ—շտապ: Բայց ինչպես կարող եր պայթյունն այդպես մոտ լինել (ճորից պայթյունը բայց օտո մոտ): Ելի են կրակում... սա արդեն նախազգուշություն չե: Սա ի՞նչ կարող ե լինել: (Վեր ե բռնում, վազում ե դեպի այն կողմը, վորտեղից լսվում ե պայթյունը): Միթե անտառապետն ե հարձակվել նրանց վրա: Չե, նա չի կրակիլ. նա սաստիկ վախենում ե նրանցից: Գուցե մի մոլորված վորսորդ ե... պետք ե տեսնել: Յես աղբանշան գիտեմ, ինձ չեն բռնիլ: Բայց միեմնույն յե յերեխաներին մոտ չեն թողնում...

Ա՛խ, կոճղի վրա բարձրացած են ոտարականը ինչպես սարսափելի եր խոսում... Շուրջը մութն եր. մութն եր: Եւ անտառը մոռյալ աղմկում եր: Խարույկի վրա վառվում եյին մանր ճյուղեր ե ոտարականի դեմքը փայլում եր խարույկի կարմիր արտացոլումից... իսկ աչքերը... կարծես դայի աչքեր լինեյին: Նսոր նրանք... (կապում ե քսուրովից մոտիկ. լսվում ե հագիվ լսելի հառաչանք): Ա՛խ չե, սա վորսորդ չե... մեկին հարածում են: Ես տեղ չմտնեմ: Հետաքրքիր ե, թե վորտեղ ե հիմա են մուրացկանը: Հավանական ե՞ փախել ե բոլորովին. ես տեսալից պետք ե վախենալ... Ա՛յ, մեկը կաղալով դեպի ես կողմն ե գալիս: Չլիխ վիրավորել են: Նստեղ ե գալիս: Յերեվի գնդակը սրունքի

մկանին ե կպել, թե չե նա չեր կարող եղպես արագ փախչել...
Վա՛հ, ես ինչ բան ե... սա հենց են մուրացկանն ե... ա՛յ թե
բանը վորտեղ հասավ:

IV

Վալդեմար յեվ Ուգալս

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Ինչո՞ւ եղպես շուտ վերադարձար: Հը՛, ի՞նչ
ե, ելի սովե՛լ ես:

Ուգալս.— Յես վերավորված եմ գնդակով. վոստիկանու-
թյունը հետեւում ե ինձ. թագցրու վորքան կարելի ե շուտ, քա-
նի վոր յես ել չեմ կարող առաջ վազել:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Հայրիկն ի՞նչ կասի, յեթե առանց նրա գի-
տության յես քեզ թագցնեմ:

ՈՒԳԱԼՍ.— Նա կասի, վոր լավ ես արել:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Բայց ի՞նչ կասի մայրիկը:

ՈՒԳԱԼՍ.— Ի՞նչ գործ ունիմ քո մոր հետ, նրանք գալիս
են, շուտ թագցրու ինձ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Բայց ես ինչ գործ ունիմ քո «նրանց» հետ:
Սպասիր, հայրիկը շուտով կվերադառնա:

ՈՒԳԱԼՍ.— Անիծված. սպասել. Ախր չե՞ վոր յերկու բո-
պելից հետո ետեղ կլինեն: Թագցրու ինձ իսկույն, թե չե տեղ-
նու տեղը կսպանեմ քեզ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Դու արդեն բոլոր փամփուռաներդ կրակել ես,
արձակելով քեզ հետեւողների վրա:

ՈՒԳԱԼՍ.— Ա՛յ, ես դաշունով քեզ կտոր-կտոր կանեմ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Ե՛հ, դու քո վերավորված վոտքով իմ յե-
տեւից չես կարող հասնել:

ՈՒԳԱԼՍ.— Մի՞թե դու հնքան քաջություն կունենաս, վոր
քո հոր տանը — ինձ իմ թշնամիների ձեռքը մատնես: Ի՞նչ կա-
սի եդ մասին քո հայրը:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Իսկ դու հնքան քաջություն ունեցար, վոր
ինձ չտվիր թիթեղե տուփը:

ՈՒԳԱԼՍ.— Հը՛, ա՛ռ հիմա: Նրա մեջ կոտորակ ունեի:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Հիմա կարող ես քեզ համար պահել: Մի ու
րիշ ավելի լավ բան տուր ինձ:

ՈՒԳԱԼՍ.— Դե, ես ժամանակ փող ստացիր:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Այո՛, Բայց դու դաշունով կծակես ինձ:
Գցիր գետնին:

ՈՒԳԱԼՍ — (Փ. ծառ ուսլիա՞ցը գիճի՞ն ե գցում),
Թո՛ւ, ինչ վախկոտն ես:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Դու ինքդ «պառնացիր» Բայց հիմա դո՛ւ
ինձնից կվախենաս ե վոչ յես քեզնից:

ՈՒԳԱԼՍ.— Դե, շուտ, թագցրու ինձ: Հուդայի փողերն
ստացար: Դուք բոլորդ արյունխուճներ եք. քո հայրն ել նույն-
պես: Յեվ դեռ նա, եդ փարիսեցին ուղում ե մեր կուսուկցու-
թյան անդամ կոչվե՛լ...

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Իմ հայրը փարիսեցի չե, Վերցրու քո փողը
ե գնա:

ՈՒԳԱԼՍ.— Ի՛նչ դու անպիտան: Իսկույն թագցրու ինձ,
թե չե...

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Իսկույն ներողություն խնդրիր իմ հորն
ասածներից համար թե չե...

ՈՒԳԱԼՍ.— Ա՛խ, դո՛ւ սատանի ձագ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Մի՛ շարժվիր. լսում ես, գալիս են արդեն:

ՈՒԳԱԼՍ.— Ա՛խ, դո՛ւ անիծյա՛լ. բայց քո հայրը փարիսե-
ցի չե:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Արի՛ այստեղ, շուտ. մի վախենար (Խոթի
գեզի մեջ փոս ե փորում—ուր յեվ մեռում ե Ուգալսը, Վալդե-
մարը աճցքը ճուրից ծածկում ե Խոթով. գեթե՛ արյան վրա ա-
վազ ե անում: Կասում ե ու ճուրիցը գնում ե Խոթի վրա ու
իճե՛ն ել նրանց կողի՛ն պառկում: Դիճում ե սոսցած ուսլի՛ն
յեվ գնում գրգանք):

ՏԵՍԻՆ V

(Վալդեմարը պառկած յեղում ե իճչ վոր հեղափոխական
յեղ: Գամբան վոստիկանների հեռ ներս ե մեռում),

ԴԱՄԲԱ.— Բարի լույս, զավակա: Վերջին անգամ տեսնե-
լուցս հետո, յերբ քո հոր մոտ հյուր եյի, ինչքան մեծացել յես
դու: Ասա խնդրեմ, ետեղով վոչ վոր չանցնե՛վ...

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Յես մեծացել եմ, բայց դու ինձնից ավելի
յես մեծացել:

ԴԱՄԲԱ.— Այո՛ ժամանակին դու ել կմեծանաս, ինչպես
յես: Բայց ասա ինձ, վոչ վոր չի՞ անց կացել այս տեղով. ե մեր
զնաց նա:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Մի՞թե ետեղից մարդ ե անց կացել:

ԴԱՄԲԱ.— Հա՛, այո՛: Հենց նոր ետեղից պետք ե անց կե-

նաւր մի մարդ, գորշ շոր կար հագին, հին գլխարկ կար գլխին, ուսիցն ել մի պայուսակ կար կախված:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Հա, կնշանակի մի մարդ, վորի հագին գորշ շոր կար, գլխին հին գլխարկ և ուսիցն ել մի պայուսակ կար կախված:

ԳԱՄԲԱ.— Դե, հա ելի, հա: Շուտով պատասխանիր և մի կըր-
կնիր իմ խոսքերը: Ուր կորավ եդ անցորդը:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Նա ձին քշեց դէնը:

ԳԱՄԲԱ.— Վճնց թե քշեց: Ձին վորտեղից եր նրան:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Դոմից:

ԳԱՄԲԱ.— Միթե քո հայրը նրան ձի տվեց (վոստիկան-
ներին)— Լսում եք:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Ձե, նա իրեն ձիովն եր:

ԳԱՄԲԱ.— Ի՞նչ ես փչում, նա վոտքով եր:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Յեթե դուք ինձնից լավ գիտեք, ապա ինձ
հարցնելու կարիք չկա:

ԳԱՄԲԱ.— Ես ի՞նչ բան ե, ա՛յ տղա, դու ուզում ես մեզ
վրա ծիծաղել, ի՞նչ ե: Ասա կարճ ու պարզ: Ասա, Ուգալսն ես-
տեղից անցավ, թե չէ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Վոչ թե յես ձեզ վրա, այլ դուք եք ուզում
ինձ վրա ծիծաղել: Յես սկսեցի ձեզ ասել, իսկ դուք չթողեցիք
ինձ:

ԳԱՄԲԱ.— Դե ասա, միայն շուտ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Եսոր, առավոտը վաղ, լսում եմ, վոր թնդում
ե (վոստիկաններն իրար ետ նայում): Հենց եդ ժամանակ մայ-
րիկս գնում եր կովը կթելու, բայց կովը չեր կանգնում, վորով-
հետեւ ինչպէս յերեւում եր, արածելիս վոտքը ցավեցրել եր:

ԳԱՄԲԱ.— Դե, դե, շուտ: Ի՞նչ ձայն եր:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Ա՛յ հերթով ասեմ ելի: Մայրիկս հենց գը-
նում եր կովը կթելու, իսկ կովին իսկի չեր ուզում մոտ թողնել:
Յես ել լսում եմ թնդում. վճնց ե թնդում, վճնց ե թնդում: Մենք
սկսեցինք նայել դեպի այն կովը և տեսնում ենք, վոր ծուխ ե
բարձրանում:

ԳԱՄԲԱ.— Եդ ի՞նչ եր, հրացաններ եյին թնդում, ի՞նչ ե...

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Ե՛հ, վոր չեք թողնում խոսեմ...

ՎՈՍՏԻԿԱՆ.— Դե, ասա, միայն շուտ, մենք ժամանակ չու-
նինք (Գամբային): Ձեդ բարեկամներն իման. յեթե Ուգալսն ես-
տեղ չի թաքնվել, ապա մեր այս խոսակցութեան միջոցին, կա-
րող և շատ հեռու փախչել:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Այո, եսքան ժամանակում յես կնքան հետե
կփախչեյի, վոր դուք իմ հետքն ել կկորցնեյիք:

ԳԱՄԲԱ.— Դե շուտ ասա, չարածձի: Են ռվ եր կրակում
հրացանից:

ԳԱՄԲԱ.— Սպասիր դու դեռ, յես քեզ ցույց կտամ: Դու
հենց նոր ինքդ եյիր ասում, թե եսոր առավոտ, լսում եյիր հը-
րացանների պայթյուն:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Յես եդպիսի բան չասացի. հդ դուք ասացիք,
թե հրացաններ եյին պայթում: Յես ասացի, վոր թնդումն եյի
լսում. բայց դա վոչ թե հրացաններ եյին պայթում, այլ սայ-
լակ եր դորդում: Հրացանի պայթյունը յես շատ լավ եմ ճանա-
չում, քանի վոր իմ հայրը լավ հրացանաձիգ ե:

ԳԱՄԲԱ.— Անիծված, բայց չե՞ վոր դու ասացիր, թե ծուխ
տեսար:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Բայց դա ծուխ չեր, ճանապարհի փոշին:
Ճանապարհով, ինչքան կարող եր, քշում եր տիրացուն, վորովհե-
տեւ պիտի շտապեր տերսերին ոգնելու:

ԳԱՄԲԱ.— Ե՛, իսկ ետեղ ի՞նչ եր պատահել: Խոտվարար-
ներն եյին հարձակվել:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Միթե: Յերը եյին հարձակվել նրանք:

ԳԱՄԲԱ.— Յես ել չեմ կարող համբերել: Ձերակալեցեք,
այս անխիղճ յե. իմային:

ՎՈՍՏԻԿԱՆ.— (Գլուխը բացասաբար ցարժելով). Ինչո՞ւ
նա չափազանց հիմար ե:

ԳԱՄԲԱ.— Հավանականաբար Ուգալսը այստեղ չի մտել:
Ես տղան միայն կեղծում ե, կարող ե պատահել, հենց ինքն ե
նրան թագցրել: Են ժամանակ վա՛յ նրան: Իսկույն խուզարկեցեք
ամբողջ տունը, նայեցեք բոլոր իրերը: Գնացեք սենյակը, իսկ
մենք կփնտռենք այստեղ—բաւում:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Նայեցեք, արդյոք չի՞ թաքնվել այստեղ—
դուլի տակ, ծառի մեջը չի՞ մտել, գետին չի անցել, կառվի հե-
տեւը չի թաքնվել. յես վրան չեմ նստել (զիցվորներն փնտ-
րելու խուսում ե խոսի մեջ):

Ե՛յ դուք, սատանի ճուտեր, գնացեք սենյակ, յես ձեզ
ասացի:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Ավելի լավ ե չգնաք: Դեռ չգիտենք, թե ինչ
կասի հայրս, յեթե իմանա, վոր առանց իրեն, ամբողջ տունը
տակն ու վրա եք արել:

ԳԱՄԲԱ.—Հը՞ Բնչ, չլինի՞ հայրդ կասկածելի ենալիսի բան ունի, վոր թագցրած լինի: Դուցե գրքույկներ, կամ թերթիկներ: **ՎԱԼԴԵՄԱՐ.**—Դրքույկներ կան, իսկ գրքույկների մեջ թերթիկներ:

ԳԱՄԲԱ.—Ա՛յ տեսնում եք, գնացեք:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Սպասեցեք: Հայրիկս բացի գրքույկներից հրացան ել ունի նա շատ հեռու գցող հրացան ունի—վոր միանգամից յերեք մարդու կուրծք ե ծակում:

ՎՈՍՏԻԿԱՆ.—Ինչե՞ր ասես չկա սենյակում: Ապա վճրտեղ կարող եր նա եղպես շուտ թագնվել: Ավելի լավ ե շտապենք նրա հետեվից:

ԳԱՄԲԱ.—(Վալդեմարին) Սպասի՛ր. յերբ վոր սրով քեզ կտոր-կտոր կանեմ, են ժամանակ դու ուրիշ կերպ կխոսես:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Իմ հայրիկն ել ուրիշ կերպ կխոսի

ԳԱՄԲԱ.—Քո հայրը, քո հայրը: Յես ձեզ կտանեմ քաղաք ե բանտ կզցեմ: Ենտեղ դու լույսի մի ճառագայթ չես տեսիլ. ենտեղ դու փթած հարդի վրա կպարկես, ենտեղ քո վոտքն ու ձեռքը կշխթայեն, ենտեղ քեզ ենալես կծակծկին տաքացրած դաշույններով, վոր դու քո անունն ել կմոռանաս, հորդ անունն ել: **ՎԱԼԴԵՄԱՐ.**—Մի՞թե դու մոռացել ես, թե հորս անունն ինչ ե:

ՋինՎՈՐՆԵՐ.—(Բարկացած հառաջ ու հեռ եմ քալում: Մի քանիսը ուզում եյին զնալ):

ՋինՎՈՐՆԵՐԻՑ ՄԵԿԷԼ.—(ճալով) Տեսեք, տեսեք, ա՛յ արյան հետքեր:

ԳԱՄԲԱ.—Ահա... վերջապես բռնեցի՞ քեզ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Ա՛յ թե բռնեցի՛ր... Մայրիկս ետը եղտեղ հավ մորթեց:

ՎՈՍՏԻԿԱՆ.—Գնանք, Ձերդ բարեծննդություն տեսնում եք վոր իսկապես Ուզալսը ետեղ չի:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Պարզ ե, վոր չե (յերբ Ուզալսին հալածող-ները շուտ եմ գալիս, նա նրանց փրկե ցույց տալիս) Հը՛ Բնչ ե, զտա՞ք վորեվ բան: Ա՛խ դուք խելոքներ:

ԳԱՄԲԱ.—(Տեսնելով Վալդեմարի շարժումը, արագ շուտ ե գալիս): Ա՛յ հիմի դու ինքդ բռնվեցի՛ր, Յես արդեն սկսել եյի հավատալ, վոր Ուզալսը ետեղ չի ե հանկարծ դու ինքդ ամեն բան դուրս տվիր: Իսկույն ասա, վճրտեղ ե նա, թե չե մենք քեզ ել, հորդ ել կձերբակալենք, վորպես հանցավորին թագնողներ:

Հայրդ ել քեզ լավ տուր կտա: Տեսնում ես յես քո ե քո հոր լա՞ն եմ ուզում: Միեմնույն ե, յեթե մենք փնտռենք գտնենք, ապա հայրդ ել, դու ել բանտ պիտի մտնեք, իսկ բանտում նըստելը ենքան ել հաճելի բան չե: Ասա իսկույն, վճրտեղ ե Ուզալսը—իսկ վոր դու մեզ կազատես փնտռումներից, դրա համար յես քեզ կոնֆետի փող կտամ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Յես կոնֆետ չեմ ուզում, յես փողերիկ չեմ:

ԳԱՄԲԱ.—Ճշմարիտ ե, դու մեծի պես խելոք ես, այդ պատճառով յես քեզ ենալիսի մի բան կնծայեմ, վոր վոչ մի յերեխա չունի: Տեսնում ես, ինչ գեղեցիկ դանակ ունի:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Թա՛ն, իմ հայրը դրանից շատ ավելի լա՞ն ունի: Եդ տեսալը ինձ դուր չի գալիս:

ԳԱՄԲԱ.—Ա՛յ, դու ժամացույց չունի: Մինչեվ վոր դու ժամացույց չունենաս, քեզ վոչ վոք մեծ մարդու տեղ չի դնի.— իսկ յերեխայի ձեռքը եղպիսի լավ բան չի կարելի տալ: Տես, ինչ լավ ժամացույց ե:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Իսկի ել պետքս չի:

ԳԱՄԲԱ.—Առանց ժամացույցի տղամարդը նույնն ե, ինչ վոր անպոչ շունը: Առանց ժամացույցի դու վոչնչի նման չես: Քաղաքում քեզ նման յերիտասարդները բոլորն ել ժամացույց ունեն: Մի վորեվեղադատ մարդ ե անցնում, կանգնեցնում ե քեզ ե հարցնում ե.—Շերողություն անդա, կարո՞ղ եմ համարձակվել հարցնելու, թե ժամը քանի՞սն ե—իսկ դու՝—ճնդրեմ, այսքան ե:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—(Հառաչում ե)

ԳԱՄԲԱ.—(Ժամացույցը նոսրում ե ձեռքին) Նայի՛ր, վեր-ցրու տես, ինչ լավ ե բանում:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—(Հրում ե նրան):

ԳԱՄԲԱ.—Տես, ինչ լավն ե. ենալես ե զրնդում, վոնց վոր զանգալ

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Այո՛:

ԳԱՄԲԱ.—Յեվ ինչ հաստ արծաթ ե: Տասնուհինգ քար ունի:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Յերեվի թանգ են. գուցե հինգ ըուրլուց ավելի արժի:

ԳԱՄԲԱ.—Ի՛նչ ես ասում: Ես ժամացույցը քսան ըուրլի արժի:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Քսան ըուրլի:

ԳԱՄԲԱ.—Ա՛յ, կարող ես ինքդ համոզվել: Վոր չեմ խաբում:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—(Վերցնում ե յեվ զիսում)

ԳԱՄԲԱ.— Դիր գրպանդ, տես ինչ լաջն ե՛:

ՎՈՍՏԻԿԱՆ.— Պահ, ինչ տղամարդ է, տերտերի տղայից հարյուր անգամ սիրուն է:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Ա՛յ թե ում հետ ե համեմատում: Նա իսկա-կան խնջոտ է. վերցրե՛ք ձեզ ժամացույցը:

ԳԱՄԲԱ.— Թող ֆան քեզ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Ի՞նչի եք կատակ անում, պարոն հրամանա-տար:

ԴԱՄԲԱ.— Յես իսկի ել կատակ չեմ անում. թող ֆա քեզ մոտ. չե՞ վոր դու հիմար յերեխա չես և եղպիտի բաների հետ վարվել գիտես: Ձե՛ վոր դու ինչ վոր մուրացկանի պատճառով քեզ ու քո հորը տհաճություն չես պատճառի:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Ե՛հ, նա ինչ և վոր: Նույն իսկ թիթեղե տուփը խնայեց ինձ (ժամացույցը բռնած ե՛ ձեռքի):

ԳԱՄԲԱ.— Ե՛հ, եդ տեսակն ինքն ինչ ունի, վոր քեզ ինչ տա: Մի բան տալու համար պետք ե ուրիշից գողանա: Բայց չե՞ վոր գողանովի իրեր քեզ չեն հարկավոր: Քո հայրը միշտ աղնիվ մարդ ե յեղել: Միթե դու կպաշտպանես մի ինչ վոր սրիկայի:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Մայրիկն ել ե ասում, վոր նա սրիկա չե՛:

ԳԱՄԲԱ.— Ա՛յ, տես, մայրիկդ պիտե, թե ինչ ե ասում: Նա քո շղթայի համար բրեկոկ կճարի: Հայրիկդ ել մի ուրիշ բան-կընծայի քեզ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Բայց համեմայն դեպս հայրիկս կբարկանա:

ԳԱՄԲԱ.— Ե՛հ մայրիկդ կպաշտպանի քեզ. հայրդ ել կսուղաղակի, կաղաղակի և կհանգստանա. Ձե՛ վոր դու մի վատ բան չես անում, դու միայն չես ուզում հայրիկիդ տհաճություն պատճառել և ազատում ես վոստիկանության հետապնդումից: Գիտես, վոր նա չի սիրում վոստիկաններին: Եդպես բոլորի հա-մար ել լավ կլինի: Դե, ժամացույցը գրպանդ դիր (ժամացույցը երա գրպանե՛ և կոխում)

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— (Լուռ կովելով իճե՛ և ետ):

ԳԱՄԲԱ.— Դե, յեթե չես ուզում, ժամացույցս վերադար-ձրու:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— (Ժամացույցը երա ձեռքից խլելով, հեռա-նում ե խոսք, կամաց ցույց ե ցալիս այն օեղը, ուր քաղված ե Ուզալսը. Վալդեմարն ասում ե Գամբայի ախանջի) — ախ-ջեք, վոր այնտեղ փնտրեն: (Իճե՛ կապի՛ն փաղափօելով օսնում ե խոսքը):

ԳԱՄԲԱ.— Ի՞նչ խելոքն ես: Զինվորներ, արդյոք լավ խու-ղարկեցիք խոտի դեղը: Մի անգամ ել խուղարկեցեք և յեթե չկա—գնանք:

Զինվորներ.— (Ծծաղում ե՛ն) Ինչպես կհրամայեք (սվե-նով բերում ե՛ն խոսք)

ՈՒԳԱԼԱ.— (ձգում ե):

Զինվորներ.— Ոհո, մեկը ճչում ե:

ՈՒԳԱԼԱ.— Ա՛յ, ա՛յ, բավական ե:

Զինվորներ.— (խոսք դես-դե՛ն ե՛ն ածում):

ՏԵՍԻՆ VI

ՈՒԳԱԼԱ.— (գառույցը ձեռքից դուրս ե գալիս, ուզում ե հաճախվել վոստիկանների վրա, բայց ընկնում ե):

Զինվորներ.— Վերջապես բռնեցինք քեզ:

ԳԱՄԲԱ. Ամեն ինչ վերջացած ե. իդուր ես դիմադրում: Հանգստացիր, թե չե կհրամայեմ հնպես ջարդել, վոր վոն մի վոսկրդ վողջ չի ֆալ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— (զուրս ե գալիս սենյակից). Եդ ինչ եք ա-նում. եդ ինչ եք անում դրան:

Հեռու կաց, ա՛յ տղա, թե չե քեզ ել փայ կհասնի: Ինչ վոր քո գործը չի, ինչո՛ւ յես խառնվում: Դո անելիքը դու արեցիր, այժմ հերթը մերն ե: Ա՛յ լավ վո՛րս. մենք նրան վաղուց ելինք փնտրում:

ՈՒԳԱԼԱ.— (կապված—ընկած, Վալդեմարը ուզում ե մո-տենալ երա): Թո՛ւ սրիկա, մի մոտենար ինձ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Յես... յես... յես... Ա՛ս քո փողը (ուր-լիանցը ցայրում ե):

ԳԱՄԲԱ.— Ա՛յ կտրի՛, ձրի յել չի թագցրել: Իդուր չե, վոր քո մայրը ունեվոր ընտանիքից ե:

ՈՒԳԱԼԱ.— Այդ հուգայի փողը պահիր քեզ, ժամացույցի հետ, վոր դու կրկնակի վոստակեցիր, քո կրկնակի մատնու-թյամբ:

ԴԱՄԲԱ.— Հիմարություն մի անիր Վալդեմար, փողը գըր-պանդ դիր, չչկվելու բան չկա: Դու խնջոտի մեկը չես, դու խելոք ես ու ճարպիկ, դու ավելի մեծ մարդ կդառնաս, քան անտառապետը:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— (կեկի՛ն փորե՛ և անում մոտենալ Ուզալ-սին):

ՈՒԳԱԼՍ — Հեռու կայ: Ես անիծյալ տնից շուտով տարեք ինձ: Յես այլեւիս չեմ կարող ճան գալ:

ԳԱՄԲԱ. — Այ քեզ նորություն. հրամայում ե տանել: Հենց նոր եր, վոր նապաստակի նման փախչում եր մեր առջև վից: Մենք քեզ ենպես ման կածենք, վոր քեֆդ գա: Ե՛յ, վոտքի կանգնեցրեք սրան: Թող ինքը գնա:

ՎՈՍՏԻԿԱՆ. — Ձերդ բարեծննդություն, նորից ուշաթափվեց դժվար թե նա կարողանա ման գալ: Վոտքը սաստիկ փառավել ե գնդակից: Ստիպված պիտի լինինք տանել:

ԳԱՄԲԱ. — Սա ինչ անհարմար բան ե. պետք ե տանել այս սրիկային:

ՎՈՍՏԻԿԱՆ. — Ձերդ բարեծննդություն, արդյոք չի՞ կարելի ճանապարհին նրան — եսպես (անգով համապատասխան օարժում ե անում):

ԳԱՄԲԱ. — Դու վոչինչ չես հասկանում: Յեթե կարելի լիներ, միթե կսպասեյինք քո խորհրդին: Կնշանակի նա կենդանի ե խիստ կարեւոր: Պատգարակ շինեցեք, միայն շուտ: Պետք ե շտապել, թե չե ես անտառային յեղբայրների մի ուրիշ հրոսակ վրա կհասնի:

ՎՈՍՏԻԿԱՆ. — Պետք ե վերքը կապել, թե չե սաստիկ տանջվում ե:

ԳԱՄԲԱ. — Դու խը քարը. թող տանջվի. ապա հեշտ եր նրան փնտրելը: Ասենք իսկապես պետք ե կապել, թե չե հանկարծ արնաքամ կլինի, կմեռնի ճանապարհին: Միայն թե շուտ արեք:

ՈՒԳԱԼՍ. — Ձուր...

ՋԻՆՎՈՐ. — (Ձուր ե փնտրում):

ՎԱԼԴԵՄԱՐ. — (Վազում ե օւռն եվ կաթն ե գուրս բերում):

ՈՒԳԱԼՍ. — (Ենպես ե հրում, վոր կաթը բափվում ե, Զի՞ն վորի՞) Բարեկամ, քո ջրամանից տուր:

ՋԻՆՎՈՐ. — (Տալիս ե):

ՎԱԼԴԵՄԱՐ. — (Շուռ ե գալիս եվ գլուխը կախ կաթնոսում ե):

ՋԻՆՎՈՐ. — (Մոտենում ե Վալդեմարին եվ անոթը նրա ուսին դնում):

ՏԵՍԻՒ VII

(Վոլկովը եվ Եբան յերեվում ե գուրս կողմից):

ՎՈՂԿՈՎ. — (ցած Եբային) Մի՞թե Վալդեմարին ձերբակալել են: Են ինչու յե նա գլուխը կախած կանգնել զինվորների մեջ: Այ, ես սրիկա Գամբան ել ե այստեղ: Յեթե նա յերեւոյին մի բան ե արել, կենդանի չի գնա ետեղից: (հրացանն իջեցնում ե ուսից):

ԵԲԱ. — Դուցե նրանք յիկել են քեզ ձերբակալելու: Մի յերեվար, հեռու կաց: Ինչ շատ են. ալեկի լավ ե փախչենք:

ՎՈՂԿՈՎ. — Ի՞նչ: Մեր Վալդեմարին յես նրանց ձեռքին չեմ թողնի:

ԵԲԱ. — Ի՞նչ կարող ես անել դու քո հրացանով: Կհնդակահարեն մեզ ել, Վալդեմարին ել:

ՎՈՂԿՈՎ. — Բայց յես կգնդակահարեմ եզ Գամբային ե մի քանի ուրիշին, մյուսները կփախչեն ե կթողնեն մեր Վալդեմարին (հրացանը բարձրացնում ե):

ՋԻՆՎՈՐՆԵՐ. — (Նկատելով Վոլկովին). Այ, ես ի՞նչ ե Ձերդ բարեծննդություն:

ԳԱՄԲԱ. — Դուրսը տանի. անիծվածներ. Ինչքան ձգձգեցիք: Վոլկով, եզ ինչ եք անում: Հե՛յ զինվորներ, վերցրեք հրացաններդ: Վոլկով, ի՞նչ ե, ինքդ քո մահվան առաջն ես գնում: Մենք քեզ տեղն ու տեղը կգնդակահարենք:

ՎՈՂԿՈՎ. — Յես քեզ արդեն նշան եմ բռնել: Հրամայիր զինվորներին՝ իջեցնել հրացանները, թե չե յես վոտքը քաշում եմ:

ԳԱՄԲԱ. — Մենք քեզնից շուտ կկրակենք:

ՎՈՂԿՈՎ. — Դուք կարող եք վրիպել, բայց յես համենայն դեպս — գոնե քեզ կկրակեմ:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ. — (Խորը նկատելով ճշում ե եվ ընկնում):

ԳԱՄԲԱ. — Վոլկով, Վոլկով, խելքդ գլխիդ ե: Ինչու ես մեզ վրա հարձակվել: Յես քեզ ի՞նչ եմ արել: Ձե՛ վոր յես քո բարեկամն ու ազդականն եմ:

ՎՈՂԿՈՎ. — Ի՞նչ եք արել իմ Վալդեմարին: Ինչու նա ճչաց ու ընկավ:

ԵԲԱ. — (Ուզում ե գնալ Վալդեմարի մոտ, բայց հրացաններից վախենում ե):

ԳԱՄԲԱ. — Այ, այ թե՛ ինչ, իջեցրեք հրացանները: Դու Վալդեմարի հետ վոչինչ չի պատահել: Յերեվի նա վախե-

ցավ, յերբ տեսավ, վոր դու նշան ես բռնել: Մթթե յես քո վորդուն քնաս կպատճառեմ: Չե՞ վոր մենք այնքան, այնքան մոտ ազգականներ ու բարեկամներ ենք: Դու ել իջեցրու հրացանդ: Դե ախար յես հիմար չեմ, վոր քնասեմ քեզ, կամ քո վորդուդ: Եդ ամենքը գիտեն: Յես գիտեմ, վոր դու լավ հրացանաձիգ ես: Մենք քեզ համար չենք այստեղ յեկել: Դու հանցագործ չես, դու ազնիվ մարդ ես և ամբողջ իշխանութիւնը քո մասին լավ կարծիքի յես: Ինքը Վալդեմարը...

ՎՈՒԿՈՎ.—Վալդեմար, արի այստեղ: Այդ դեպքում ի՞նչ ելիք փնտրում իմ տանը:

ԵՔԱ.—(Մոտենում է Վալդեմարին, բայց նա կանգնած է անշարժ. հորից հեռացում է նրանից):

ԳԱՄԲԱ.—Յես արդեն ասացի, վոր մենք այստեղ մի թափառաշրջիկ բռնեցինք: Ա՛յ այնտեղ ե. մենք...

ԵՔԱ.—Գուցի հենց նա յե, վոր անցյալ շաբաթ մեզանից մի վոչկոտը զոդացավ. հիմի գրանցից շատ կան ես կողմերը:

ԳԱՄԲԱ.—Ե՛հ, այո, անցնելու տեղ չեն տալիս. այ հենց սրան...

ՎՈՒԿՈՎ.—Կուշտը վոչխար չի տանի:

ԳԱՄԲԱ.—Դե, իհարկե: Բայց նրանց պատճառով շարունակ անհանգիստ դրութիւն մեջ ես: Իշխանութիւնը հրամայել է վորսալ բոլոր անտառային յեղբայրներին: Ա՛յ հենց սրան վորսացինք: Հիմալի կերպով պաշտպանվում եր: Մի զինվոր սպանեց, մյուսին վիրավորեց, հետո ել ենպես եր թագնվել, վոր յեթե ինքը Վալդեմարը չոգնել, մենք չեյինք կարող գտնել նրան: Առանց Վալդեմարի մեր ամբողջ աշխատանքը շուրջ կընկներ: Մենք շատ շնորհակալ ենք Վալդեմարից և իսկի չեյինք ել մտածում նրան մի վատ բան անել: Յերեմի հիմի դու ինքդ ել համոզվեցիր, վոր մենք նրան վոչ մի չարիք չենք հասցրել:

ՎՈՒԿՈՎ.—Եդ ի՞նչ ես դուրս տալիս Վալդեմարի մասին: Յես վոչինչ չեմ հասկանում:

ԵՔԱ.—Լսում ես.— իմ խելոք Վալդեմարը ոգնել է նրանց թափառաշրջիկին բռնելու: Արի այստեղ, իմ սիրելի մանկիկ:

ՎՈՒԿՈՎ.—(Բարձրաձայն) Կամաց, այ կնիկ: Դու ի՞նչ ասացիր, Գամբա:

ԳԱՄԲԱ.—Յես ասացի, վոր քո վորդին մեզ՝ գտնելու այս թափառաշրջիկին, վոր թագնվել եր այ, այստեղ, խոտի դեղի մեջ: Վալդեմարի մասին յես անսպասման կզեկուցեմ իշխանու-

թյանը և կխնդրեմ, վոր նրան շնորհակալութեան վորեմի նշան տան. այդպիսի վերաբերմունքի համար իշխանութիւնը շնորհակալ կլինի նաեւ քեզին: Հիմի դու տեսնում ես, վոր մենք վոչ մի վատ բան չենք մտածել. չե՞ վոր մենք հին բարեկամներ ենք:

ՎՈՒԿՈՎ.—Եդ ի՞նչ ես դուրս տալիս բարեկամութեան մասին: Վալդեմար, միթե այդ ճիշտ է: Ասա, ասա...

ՎԱՆԴԵՄԱ.—(Լուում է):

ՎՈՒԿՈՎ.—Անիծված (հրաձգելով ձեռքից վայր է բեկնում)

ՎԱՆԴԵՄԱ.—(Համառում է) Իրանք գտան:

ՎՈՒԿՈՎ.—Ու՛մ: Ուզալիս: Ոտար չե, այլ մեր հյուրը:

Միայն մի ժամ տաջ եր, վոր մեր տանը ուսում, խմում եր: ԳԱՄԲԱ.—(Նայում է վոտիկաների լեւեպին):

ԵՔԱ.—Ե՛հ, նա ի՞նչ հյուր է: Միթե ամեն մի մուրացիկ կարելի է հյուրի տեղ դնել:

ԳԱՄԲԱ.—Այո, մեք ել կարծում ենք, վոր միայն մի քիչ ոգնեց նա մեզ:

ՎՈՒԿՈՎ.—(Վալդեմարին) դու դեռ հրաժարվում ես քո անամոթ գործերից, վոր ոգնել ես վոտիկանութեանը: Դու ուզում ես մեղքը ուրիշի վրա ձգել: Դու իսկի հպարտութիւն չունես:

ԳԱՄԲԱ.—Ե, ասենք նա առյուծի հպարտութիւն ունի:

Ինչքան խնդրեցինք ու դեռ-դեռ ընկանք, մինչեւ վոր իմացանք, թե վորտեղ է թագնվել Ուզալը:

ՎՈՒԿՈՎ.—Ուզալ, Ուզալ, բարեկամս. վիրավոր, գնդապետ, կահարված, Գաղաններ՝, եդ ի՞նչ եք արել: Ու՛ր ե հրացանս:

ԳԱՄԲԱ.—Մենք ել ժամանակ չունինք: Գնանք: Մնաւ բարով, Վալդեմար, Զինվորներ, վերցրեք պատգարակը:

ՎՈՒԿՈՎ.—Դուք նրան չեք շարժել: Զեռք տուր, բարեկամս:

ԳԱՄԲԱ.—Թողեք, թողեք: Մենք նրան վոչինչ չենք ուզում անել (ծածուկ զինվորների ապագին օգնում է. նրանք վերցնում են հրացանները յեւ օրդապետում են Վոկովին):

ՎՈՒԿՈՎ.—Լսում ես ինձ, Ուզալ:

ՈՒԳԱՆ.—Հեռու: Զինի թե դու ել ես ուզում արծաթե ժամացույց ստանալ:

ՎՈՒԿՈՎ.—Սա ի՞նչ է նշանակում:

ՈՒԳԱՆ.—Հուրայի պարզեմ:

ՎՈՒԿՈՎ.—Ուզալ, մտածիր ի՞նչ ես ասում:

ՈՒԳԱԼՍ.—Ավելի լավ ե ղու ինքդ մտածիր, վոր քո կեղծավորութունը վաղ կամ ուշ կբացվի: Իսկ ինքդ հենց նոր եիր ուղղում, վոր մեր կաղմակերպության մեջ ընդունենք: Այ եղևս, ընկեր: Յես այլ եմ ուղղում քեզ հետ խոսել: Զինվորներ, շուտ տարեք ինձ:

ՎՈՂԿՈՎ.—Յես թույլ չեմ տալ, վոր քեզ տանեն: Յես քեզ իմ կյանքով կպաշտպանեմ:

ՈՒԳԱԼՍ.—Յես չեմ ուղղում քո պաշտպանութունը.—տարեք ինձ այստեղից: Ավելի լավ ե բանտում, քան թե «բարեկամի» տանը: Թե՛, քեզ պետք ե լրտեսների ցանկի մեջ մըտցնել: Դո վորդին մատնեց ինձ մի արծաթե ժամացույցի համար, դու ել սակարգիր վոստիկանության հետ, գուցե մի գլխի համար սվելի ստանաս:

ՎՈՂԿՈՎ.—(Քարացած կանգնած ե. դանդաղ, ձեռքը թափում ե ցանկեր):

ԳԱՄԲԱ.—Հէ՛յ, վերցրեք պատգարակը ու գնացեք ճանապարհով: (մէ քիչ հեռացավ): Վոլկով, յես տեսնում եմ, վոր դու բավականաչափ խառն ես այս գործում. ու գնա չափաք ե սպանաս մեզ: Ավելի լավ ե քեզ հանգիստ պահես (զնում ե):

ՏԵՍԻՆ VIII

Վոլկով, Եբա յեմ Վալդեմար

ԵԲԱ.—Ե՛հ, փառք աստուծո, վոր ամեն բան լավ վերջացավ: Նրանք գնացին: Յեմ այդ տաղտկալի մուրացիկն ել նրանց հետ: Ինչպիսի անամոթություն: Մեր տանը ուտում-խմում եր ու հիմի ել մեր տան տիրոջ վրա հաջում: Յես միշտ ասում եյի, թե եդ տեսակների հետ չպիտի կապվել: միայն տհաճութուն առաջ կգա դրանից: Դրանց հետ վոչ մի գործ չպիտի ունենալ: Այստեղ արի, Վալդեմար, դու իմ լավ տղան ես:

ՎԱՂԿՈՎ.—(Սկսում ե լաց լինել եվ վազում ե մոր մոտ, վորը գրկում ե ճրագ, Վալդեմարի գրգռից ժամացույցը ընկնում ե, մայրը վեցնում ե):

ԵԲԱ.—Ես ի՞նչ վեր գցեցիր, տղաս, ես ինչ սիրուն ժամացույց ե:

ՎԱՂԿՈՎ.—(Ուզում ե խել ժամացույցը մոր ձեռքից, բայց Վոլկովը ճկացում ե այդ):

ՎՈՂԿՈՎ.—Կնշանակի իսկապես Դամբան քեզ ժամացույց ե տվել: Կնշանակի Ուգալսը սուտ չեր ասում: Տնը հատեղ (վեցնում ե ժամացույցը յեմ կոտրում):

ԵԲԱ.—Ի՞նչ ե, եղապես թանգ բանը ինչպե՞ս կոտրեցիր:

ՎՈՂԿՈՎ.—Կոտրած ժամացույցի մասին ցավում ես, բայց կոտրած վորդուդ մասին չես մտածում: Դա քեզ սաղում ե:

ԵԲԱ.—Դե, ախար նա ի՞նչ ե արել վոր: Դամբան մեր ազգականն ե ե սա իբրեմ յերեխա, իր ազգականից կարող եր նվեր ընդունել:

ՎՈՂԿՈՎ.—(Քարկացած) Դու վոչինչ չես հասկանում, ա՛յ կնիկ (հանգիստ.—ճեքից փոքրիկը գսպելով) Շատ լավ ես սկսել, Վալդեմար:

ՎԱՂԿՈՎ.—(Պրոպոսիտ) Հայրիկ, հայրիկ:

ՎՈՂԿՈՎ.—Մի մոտենար ինձ (կանգնած ե եվ մի ինչ վոր բանի մասին մտածում ե):

ԵԲԱ.—(Հուզված. կարծես ինչ վոր վաս բան նախազգալով, մոտենում ե Վոլկովին) եդ ի՞նչ ես մտածում, Վոլկով, ասա:

ՎՈՂԿՈՎ.—Այ կնիկ, մեթե սա իմ վորդին ե,

ԵԲԱ.—Վոլկով, դու քեզ հաշիվ ես տալիս, թե ինչ ես ասում, կամ ում հետ ես խոսում:

ՎՈՂԿՈՎ.—Մեր ցեղում դեռ մատնիչ չի յեղել. ես յերեխան առաջինն ե:

ԵԲԱ.—Վոլկով, վոչ վոր չի համարձակվիլ շողալիս մի կնոջ պատիվ ե վոչ վոր քեզ այդպիսի իրավունք չի տվել:

ՎՈՂԿՈՎ.—Սիրելիս, Եբա, ախ... դրա համար ել ավելի դժվար ե իմ վորոշումը: Յեթե յես նրան տյապես չսիրեյի... Յեթե վորեմի առիթ ունենայի...

ԵԲԱ.—Ի՞նչ ես խոսում, Վոլկով: Յես չեմ հասկանում քո ասածը. եդ ի՞նչ վորոշման մասին ես խոսում: Դու ինձ չես ուղղում նրան սիրել. չե՞ վոր դու քո կյանքից ավելի ես սիրում նրան: Դու փրկեցիր նրան մահից, յերբ մեր ամբողջ տունը հրդեհ ընկավ ե վոչ վոր չեր համարձակվում բոցերի մեջ մտնել: Խոսիր, Վոլկով, խոսիր:

ՎՈՂԿՈՎ.—(Կանգնած ե մտախառնությամբ, գլուխը բարձրացնում ե յեմ նայում Վալդեմարին):

ԵԲԱ.—Դնա նրա մոտ Վոլկով.—Ե՛հ, ինչ ե յեղել վոր: Ես պիտի փոքրիկ, չմտածող յերեխա... Դամբան հավանապարար հանդիմանում ե... հետո ել արդեն ես ժամացույցը... դու նրան չտրվեցիր, իսկ նա վաղուց եր մտածում եր մասին: Յերեխան յերեխա յե... չե՞ վոր նա բնությունից չար յերեխա չե...

ՎԱՂԿՈՎ.—Հայրիկ, սիրելի, անգին հայրիկ:

ՎՈՒԿՈՎ.—Այո, կանգնած ե իմ խղճուկը... ան, աստված իմ (հրացանով խփում ե գեթեթն, լսվում ե բուբուն հնչյունը): Վոլկովը կոստում եմ վերցնում ե փողը):

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.—(Շփոթվում ե եմ մնում ե ձեռքերը մեկնած):

ՎՈՒԿՈՎ.—Ես փողը վերցնեցի ե, Վալդեմար, Երան:

ԵՐԱ.—Յես չգիտեմ (մոտ ե վազում Վալդեմարի): Ե', ինչ կա վոր: Հավանական ե Գամբան կամ վոստիկաններից մեկն ե վեր գցել: Ե' ինչ ես դու ամեն մի դատարկ բանի համար կզպես բռնկվում: Ավելի լավ ե ներս գնանք, նախաճաշի ժամանակն ե. հոգնած կլինես: Արի, սիրելիս, արի:

ՎՈՒԿՈՎ.— Վալդեմար, սպասիր, ինչ ես քարացած կանգնել: Երան, գիտեմ ինչ... ինչ թվում ե, թե դու ամեն բան գիտես:

ԵՐԱ.— Ե', յես ինչ կարող եմ իմանալ: Յես վոչինչ չգիտեմ.— յես արդեն քեզ ասացի: Արի, բավական ե դատարկ բաներով զբաղվել:

ՎՈՒԿՈՎ.— Վալդեմար: Ապա ինչու ե այդպես տարորինակ կերպով նայում: Ինչ ե, ես փողն ել ե քեզ Գամբան տվել:

ԵՐԱ.— Դե ասան, ասա ելի — այո:

ՎՈՒԿՈՎ.— Լսիր, կնիկ: Գուցե գինորեններից մեկն ե տվել քեզ: Ել ռի ե յեղել այստեղ: Ուրիշ վոչ վոր: Ստեք Ուգալան ել հատեղ եր, բայց հավանական ե, վոր վաղուց ե նա նման բաներ չի տեսել:

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.— (ուզում ե քաղցվել խոտի գեղի մեջ. մոտ ե վազում, բայց գողում ե յեմ ճորից յես ե վազում գետի օտն):

ՎՈՒԿՈՎ.— (տասեկ հուզված հրում ե): Չլինի թե այս ել. աստված իմ, այս ել: Վալդեմար, արի այստեղ:

ԵՐԱ.— (մոտ ե վազում Վոլկովին յեմ չի քողում, վոր Վալդեմարին մոտենա) Վալ, կով. վոչ կով, ինչ ես գովել: Լսվ ինչ ես կատարել: Ինչ ես ուզում անել յերեխային: Հանգիստ թող նրան:

ՎՈՒԿՈՎ.— (հեռու ե հրում ճրան): Հեռու. Վալդեմար, խոսիր:

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.— (ղողում ե): Այո...

ԵՐԱ.— Յես նրան չեմ թողնի. յես քեզ — գաղանիդ չեմ տալ նրան: Իմ միակ վորդուն, դու չպետք ե գնդակահարես: Դու կատարյալ գայլ ես: Դո գաղանական վոռնոցը, աչքերդ լըցվել են արյունով, ուզում ես նրան ուտել. դու հնախի զրու-

թյան մեջ ես, վոր կարող ես նրան գնդակահարել: Ինչ վոր խեղաքար մտքեր են խռնվել գլխիդ մեջ ե վոչ մի բան չես նկատում: Ինչ ել վոր լինի, ուզում ես քո մտածածդ իրադրո՞ւն. քո հալարտուրյունն ու պատիվը քեզ համար մարդկային կյանքից թանգ ե. դու քո միակ վորդուն ել չես խնայիլ. յես քեզ ճանաչում եմ:

ՎՈՒԿՈՎ.— (Վալդեմարի): Դու Ուգալից ասացար ես փողը: Դու ինքդ խնդրեցիր եզ փողը: Ինքդ փողը վերցրել ես նրանից ե այնուամենայնիվ մատնեցիր թշնամուն: Ասան...

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.— (մեկնապարհ) Այո...

ՎՈՒԿՈՎ.— (ցածր—թեթե իրեն) Այժմ յես հանդիստ եմ, բոլոր կասկածներս փարատվեց: Երան...

ԵՐԱ.— Այո, սիրելիս, այլևս չես հուզվում: Դու կրակի նման բռնկվում ես: Դե, հիմի ինքդ տեսնում ես, վոր առանձին վոչինչ չի պատահել, վոր...

ՎՈՒԿՈՎ.— Լսիր գնա նախաճաշ պատրաստիր:

ԵՐԱ.— Լավ, լավ, գնում եմ, վոր չբարկանաս: Վալդեմար, դու հետս արի:

ՎՈՒԿՈՎ.— (ցածրաձայն) Չե, թող նա մնա ինձ մոտ:

ԵՐԱ.— Ինչու: Չե վոր դու նորից լավն ես ե նրան վոչինչ չես անի:

ՎՈՒԿՈՎ.— Ուզում եմ նրա հետ խոսել:

ԵՐԱ.— Բայց խոստացիր, վոր յերեխային վոչինչ չես անի:

ՎՈՒԿՈՎ.— (նստելով, յերեսի ֆոֆեթը արքում ե. հոգված ձայնով). Գնան, դե լավ, գնան:

ԵՐԱ.— (զնալիս համբուրում ե Վալդեմարի): Սիրելի զավակս, իմ անգին, միևնույն բալիս, իմ պայծառ արեվս... (կաթցնում ե մոտենա, նայում ե յերկուսին, հետ դառնալով զնում ե):

ՏԵՍԻՆ IX

ՎՈՒԿՈՎ յեմ Վալդեմար

ՎՈՒԿՈՎ.— (նստած ե. հետ մեծ գծավորությամբ կաթցնում ե, մոտենում ե օտն գոտեք. գուռը հետ ե տնում յեմ փակում. Հրացանը վերցնում ե): Վալդեմար, կանգնիր հետեղ, խոտի դեղի մոտ:

ՎԱՆԴԵՄԱՐ.— Սիրելի հայրիկ, վոչ, հետեղ չե, հետեղ Ուգալան եր թագնվել:

ՎՈՒԿՈՎ.— Հենց դրա համար ել դու պետք ե հետեղ կանգնես, վորպեսզի մեղքդ քավես:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Հայրիկ, հայրիկ, ներեր ինձ, խղճա, թան-
գազին հայրիկ, ներեր, ներեր:

ՎՈՂԿՈՎ.— Մի խոսի՛ր, վալդեմար, կանգնի՛ր:

ՎՈԼԿՈՎ.— Մի իրոսիր, վալդեմար, վալդեմար
ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Հայրենի, յես կուզովեմ, հայրենի, ներքին հայ-
րենի: Յես կսեմանամ և այնպես մեծ ու գեղեցիկ կլինեմ, ինչպես
դու, յես լավ հրացանաձիգ կլինեմ և բոլոր թշնամիներին կկո-
տորեմ. կողքիցս փայլուն թուր կլինի կախած, վոսկեկար զգեստ
կուենամ և սիրուն գլխարկ: Են ժամանակ Ուգալտի նման մու-
րացկաններ չեն լինի. յես չեմ ուզում այդպիսի պատուով
ներին. յես բոլորի համար մեծաքսե շորեր և փայլուն կրճիկ-
ներ ձեռք կրեմ:

Ներ ձեռք կրեւում:
ՉՈՒԿՈՎ.— Բայց վալդեմար, զաւակս, այդպիսի բան է
յերբեք չի պատահել:
ՆԱՄԻՐ.— Նայե՛ք, ինչ վերջին անգամ: Յեւ է

Երբեք չի պատահել:
 ՎԱԼԴԵՄԱՐ. — Հայկ, ներիր ինձ վերջին անգամ: Յես ել
 Երբեք այդպիսի բան չեմ անել, Երբեք

Յերբեք այդպիսի բան չեմ ասել, յորևաք
 ՎՈՂԿՈՎ.— Մի անգամն ել շատ ու շատ բաժական ե, վոր
 քեզ վոչ վոք չների:

Քեզ վրէժ չհնարի:
ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Յես լավը, շատ լավը կլինեմ, հայրիկի
ՎՈԼԿՈՎ.—Ով արդեն մի անգամ մարդու մատնում ե, նա

Է՛րկն ի՞նչ, — Ով արդեն մի անգամ մարդու մասնում ո՛ր
եւ չի կարող ուղղվել:

Եւ չի կարող ուղղվիլ:
ՎԱԼԴԵՄԱՐ.— Յես խնդրում, աղաչում եմ քեզ հայրիկ (չո-
գում ե):

զուսմ ե):
ՎՈՂԿՈՎ.—Վեր կաց, Վալդեմար, մի անիր եդ բանը, վոր պեսզի այն բոլոր հարգանքը, վոր համեմայն դեպս յիս ռանիմ դեպի քեզ—իսպառ չանհետանա: Ձե՞ վոր դու իմ վորդին ես, իսկ մեր ընտանիքից դեռ յերբեք, վոչ վոք մարդու առջեմ ծուկն չի չոգել: Մենք միշտ մեր արածի համար պատասխանել ենք համարձակ և ներումն չենք խնդրել:

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՐ.—Ներեր, ներեր, ներեր...

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՐ.—Ներքին, արտաքին, օրհանոց:
ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՐ.—Դու իմ գեղի հետ մեղադրանք ես անում եմ քեզ
հանդիմանում:

ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—Բայց Ուգալսը կների ինձ:

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՐ.—Բայց Ուգալսը կտորրի լինի։
 ՀՈՒՆԿՈՎ.—Յեւ յայն դեպքում, յեթե Ուգալսը քեզ ների,
 դու ելի մնում ես հանցավոր։ Դու վրճարագործ ես բոլոր մարդ-
 կանց հանդեպ, դու այնպիսի բան ես արել, վոր մարդս եւ յեր-
 բեք չի հավատա իր նման մարդուն։

ՄԻՔԵ ԶԻ ԿԱՎԱՏԱԽ ԻՐ ՆՈՒՄՆ ԺԱՐԴՈՒՄ:
ՎԱԼԴԵՄԱՐ.—ՀԱՅՐԵԼԻ, ԲԱՅԵ ԻՆՀՈՒ ԵԿԱ ԵԱԿԵԱ ՎԱՏՈՆ ԿՈՒ
ՄԻՔԵ ՈՒՐԻՉՆԵՐՆ ՍՅԴԱԿԻԱ ՀԵՆ:

ՎՈՂԿՈՎ, — Ինչո՞ւ ես դու այդ տեսակ: Ա՛խ, և քո դեմ են հանցանք գործել: Ինչու չեմ լսել սովորեցրելի Ինչո՞ւ մենք բոլորս հղալես վատն ենք: Այդ գաժարաները և մյուս բոլոր սրիկաներն ու բռնավորները: Ինչո՞ւ յե կյանքն այսպես սոսկալի... ախ վարդեմար, դավախ... իմ խեղճ բալիկս, (գրկում է Վալդեմարին, եեսո շուռ է գալիս եվ լաց է լինում):

ՎԱՆԴԵՄՍԻ. — Սիրելի հայրիկ, յես չեմ ուզում մեռնել: Հայրիկ, դու լաց ես լինում, դու... դու պետք ե... դա ստակալի յե... հայրիկ, յես հիմա հասկանում եմ իմ արածը, չե՞ վոր յես քո վորդին եմ, յես ել պետք ե պատասխանատու լինեմ իմ հան-
ցանքի համար. լսի՞ր հայրիկ, յես ուզում եմ քավիլ իմ հան-
ցանքը... յես ամենքից վատն եյի, բայց յես ուզում եմ ամեն-
քից լավը լինել... լաց մի լինիր, հայրիկ, յես գնում եմ կնտեղ,
վորտեղ մատնվեց Ուգարսը: Հրացանը վերցրու և կրակիր, գնա,
հայրիկ:

ՎՈՂԻՎՈՒՄ. — Զավակս, իմ միակ զավակս... Խնչպես մեծացա՞ր, ի՞նչ հերոս ե կորչում քո մահով: Յես ենպես մեծ չեմ, ինչպես դու: Քեզ նմանները մեզինից հետո կդա՞ն... յես չեմ կարող հրա՛ցանա բարձրացնել (Վոլկովը չոգում է, Վալզեմարը մոտեցում է ԵՐԱՅ ԵՎ ԿԱՄԻՆՈՒՐԱՄ):

ՎԱԼԴԵՄԱՐ. — Գնահ, սիրելի հայրիկ: Ամենասարսափելին
այն էր, վոր դու չէիր ուզում ինձ քո վորդին համարել. յես
այդ տարւա Բո ձեռքովք մեռնելը ծանր չի ինձ համար:

Վրոննով. — Անիծյալն էր... անիծյալն էր... Վարդանյան, յես
կհանեմ քո վրեժը. յես բոլորի վրեժը կհանեմ:

ՎԱԼԴԵՄԻՐ.— Յեա պատրաստ եմ, հայրիկ... իմ տեղակ
համբուրիր մայրիկին:

ՎՈՐԼԿՈՎ.—(Կրթական և զարգացման բնիկներ հ):

ԵՅԱ, — (Դուստը հեռեկը նշում է, զուգը կոտորում է, գուրս է քաշում եվ տեսնելով վաղցեմաթին ընկած, մոտ է վաղուտ եվ ընկնում կոթին) *Զմական, զական...*

$\varphi(0) = \frac{1}{2}(\alpha + \beta)$. -- (On the boundary value problem).

ՀԱՐԱԳՈՒՅՐ

30

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0926318

23 373

11

24201

ԳԻՆՆ Ե՛ 10 ԿՈՊԵԿ ԶԵՐԿ.